

POLECONY

CZŁONKOWIE PBUK

Warszawa, 10.08.2005 r.

Pismo okólne nr 12/2005

Dotyczy: zasad zawierania umów ubezpieczenia granicznego

Szanowni Państwo,

Z dniem 1 maja 2004 roku nastąpiły istotne zmiany odnośnie zasad wystawiania i terytorialnego zakresu obowiązywania ubezpieczeń granicznych. W ciągu przeszło roku funkcjonowania nowego systemu zanotowaliśmy niejednorodne postępowania członków Biura w zakresie udzielania ochrony ubezpieczeniowej na podstawie „umowy ubezpieczenia granicznego”, jak również wielokrotnie zwracaliśmy uwagę na konieczność przestrzegania w tym zakresie jednolitych zasad na gruncie polskiego prawa ubezpieczeniowego skorelowanego z systemem europejskich dyrektyw komunikacyjnych.

Mając powyższe na uwadze poniżej przedstawiamy stanowisko, co do praktycznego stosowania przepisów ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w przypadku zawierania umów ubezpieczeń granicznych.

Zawieranie ubezpieczeń granicznych przez polskie zakłady ubezpieczeń możliwe jest wyłącznie w odniesieniu do pojazdów mechanicznych zarejestrowanych w krajach trzecich to znaczy będących zarejestrowanymi poza Europejskim Obszarem Gospodarczym, Szwajcarią i Chorwacją

Stanowisko takie wynika z następujących przesłanek.

Ubezpieczenie graniczne jest jednym z elementów unijnego systemu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Z momentem przystąpienia do Unii Europejskiej przepisy prawa polskiego wprowadzające do krajowego systemu prawnego normy prawa europejskiego winny być interpretowane z uwzględnieniem celów, dla których te normy zostały one ustanowione.

Zgodnie z systemem europejskich dyrektyw komunikacyjnych, w szczególności Pierwszą Dyrektywą (72/166/EWG) każde państwo członkowskie zobowiązane zostało do wprowadzenia poprzez ustawodawstwo krajowe:

1. obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej wynikającej z użytkowania pojazdów stałe zarejestrowanych (normally based) w tym państwie,
2. odstąpienia od kontrolowania spełnienia obowiązku ubezpieczenia OC w odniesieniu do posiadaczy pojazdów zarejestrowanych w innym państwie członkowskim,
3. warunków zapewniających niedopuszczenie do poruszania się po terytorium wspólnoty pojazdów z państw trzecich, o ile odpowiedzialność cywilna wynikająca z użytkowania takich pojazdów nie została ubezpieczona w tym samym zakresie jak pojazdów wymienionych w pkt. 1.

Obowiązek kontroli pojazdów zarejestrowanych w państwach trzecich spoczywa na państwie członkowskim, poprzez którego granice taki pojazd wjeżdża na Europejski Obszar Gospodarczy lub na terenie, którego pojazd się znajduje.

Zgodnie z art. 6 Pierwszej Dyrektywy: Każde państwo członkowskie podejmie wszelkie stosowne środki celem zapewnienia, by pojazdy stale zarejestrowane na terytorium kraju trzeciego lub pozaeuropejskim terytorium kraju członkowskiego, przy wjeżdżaniu na terytorium, na którym obowiązuje Traktat (...) nie były użytkowane na tym terytorium, o ile wszelkie straty i obrażenia spowodowane przez ten pojazd nie będą pokryte zgodnie z wymaganiami ustawodawstwa poszczególnych państw członkowskich dotyczącego obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z użytkowania pojazdów, na całym terytorium, na którym obowiązuje Traktat (...).

Zgodnie z art. 7 ust. 1 Pierwszej Dyrektywy: Każdy pojazd zarejestrowany na stałe na terytorium kraju trzeciego lub pozaeuropejskim terytorium państwa członkowskiego musi, przed wjazdem na teren, na którym obowiązuje Traktat (...), posiadać ważną zieloną kartę lub certyfikat ubezpieczenia granicznego, poświadczający, iż pojazd ten jest ubezpieczony zgodnie z artykułem 6.

W tym też celu i zakresie ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych w art. 29 ust.1 pkt 3 w związku z art. 2 pkt 14 oraz art. 27 ust. 6 wprowadziła zasady regulujące zawieranie umów ubezpieczenia granicznego. Jednocześnie kontrola spełnienia obowiązku zawarcia obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ograniczona została wyłącznie do pojazdów zarejestrowanych w Polsce (art. 85 w związku z art. 4 pkt 1 i art. 5 ustawy) oraz pojazdów spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (art. 89 ustawy), a posiadacze i kierujący pojazdami zarejestrowanych w państwach, których mowa w art. 25 ust. 2 wyłączeni zostali z systemu kontroli (art. 95 ust. 1 ustawy).

Reasumując należy podkreślić, iż:

1. **zakres terytorialny** każdej umowy ubezpieczenia granicznego zawartej przez polski zakład ubezpieczeń, zgodnie z zasadami określonymi w art. 25 ust. 2 ustawy, **obejmuje terytoria państw, których biura narodowe są sygnatariuszami Jednolitego Porozumienia między Biurami Narodowymi**. Jest to konsekwencją przyjęcia przez polski system prawny zasad wynikających z Trzeciej Dyrektywy Komunikacyjnej przewidującej utworzenie **jednego** obszaru obowiązywania obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmującego wszystkie kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii;
2. w odniesieniu **do pojazdów zarejestrowanych** w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarii i Chorwacji ma zastosowanie **zasada domniemanego pokrycia ubezpieczeniowego** niezależnie od faktu, czy pojazd został faktycznie ubezpieczony;
3. **wzór druku polisy** jest jednolity i określony został uchwałą nr 1/04 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków PBUK z dnia 29 marca 2004 roku. Integralną częścią polisy ubezpieczenia granicznego jest „zielona karta”, której zakres terytorialny ograniczony jest do krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii;
4. okres ubezpieczenia wynosi co najmniej 30 dni;
5. **umowy ubezpieczenia granicznego mogą być zawierane wyłącznie w odniesieniu do pojazdów zarejestrowanych poza krajami Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarią i Chorwacją**.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że zawarcie przez polski zakład ubezpieczeń z posiadaczem pojazdu zarejestrowanego w państwie członkowskim EOG, Szwajcarii i Chorwacji umowy ubezpieczenia OC może oznaczać, w zależności od uregulowań prawnych obowiązujących w państwie rejestracji pojazdu, iż obowiązek ubezpieczenia wprowadzony w państwie rejestracji pojazdu **nie został spełniony** i w konsekwencji na posiadacza pojazdu mechanicznego nałożone zostaną sankcje przewidziane prawem danego kraju. Przypadki takie miały już miejsce w kilku krajach (m.in. Wielka Brytania i Włochy).

Przekazując powyższe stanowisko, pozostaję

Z poważaniem,

PREZES ZARZĄDU

Mariusz W. Wichtowski